

21.5.2013

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto – Nuva ry. kiittää kunnioittaen valtiovarainministeriötä mahdollisuudesta lausua metropolialueen esiselvitykseen.

Yleistä

Metropolialue on merkittävässä asemassa koko Suomen hyvinvoinnin, elinvoimaisuuden ja kilpailukyvyn kannalta. Alueen on pystyttävä vastaamaan esiselvityksessä esitettyjen metropolikriteerien mukaisiin haasteisiin. Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto pitää tärkeänä koko metropolialueen kattavaa metropolikaavaa, jolla voidaan ohjata asumista, kaavoitusta ja liikennettä. Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto suhtautuu kuitenkin vähintäänkin varauksellisesti vahvaan vaaleilla valittuun vahvaan metropolihallintoon. Kuntaliitosselvityksissä tulee pyytää lausunto kuntien nuorisovaltuustoilta.

Metropolialueen 13 kunnassa on tällä hetkellä nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten kuulemismalli. Mikäli alueella tehdään kuntaliitoksia, on pidettävä erityistä huolta, että hyvät käytännöt olemassa olevista nuorisovaltuustoista säilyvät ja nuorten kuulemista kehitetään uusissa kunnissa. Nuorisovaltuustoilla tulee olla edustaja läsnäolo- ja puheoikeudella kuntien lautakunnissa ja valtuustossa.

Metropolialue kasvaa tulevina vuosina merkittävästi ja on tärkeää, että kasvua voidaan ohjata ja suunnitella ylikunnallisesti. Koko metropolialueen kattavalla metropolikaavalla on hyvät mahdollisuudet vastata kasvuun liittyviin haasteisiin. Metropolikaavan on ehdottomasti katettava koko 14 metropolikunnan alue – ainoastaan pääkaupunkiseudun laajuisella metropolikaavalla ei voida vastata alueen haasteisiin. Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto muistuttaa, että tuetun asumisen rakentamisessa tulee huomioida erityisesti opiskelija- ja nuorisoasunnot. Keski-Uudenmaan alueella erityiselle huomiolle tulee nostaa joukkoliikenteen kehittäminen.

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto pitää huolestuttavana kehitystä, jossa lisätään väliportaan hallinnon tasoja. Kuntien ja maakuntaliiton väliin lisättävä metropolihallinto etäännyttää päätöksentekoa kuntalaisten tasolta. Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto kokee tärkeäksi, että erityisesti seudullisen ja kunnallisen kaavoituksen yhteys säilyy tiiviinä ja kunnat nimittävät jatkossakin seudullisesta kaavoituksesta vastaavat päättäjät.

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto vaatii, että myös kuntayhtymissä ja ylikunnallisella tasolla huomioidaan nuorisolain mukainen nuorten kuulemisvelvoite. Mikäli vaaleilla valittuun metropolihallintoon päädytään, metropolivaltuustoon tulee osoittaa myös nuorten edustaja. Metropolihallinnon tulee myös huomioida nuorten kuulemisvelvoite läpileikkaavasti toiminnassaan.

Esiselvityksessä esitetyt vaihtoehdot

Suurkunnat:

Pääkaupunkiseudun liittäminen yhteen luo valtavia haasteita demokratian ja nuorten kuulemisen aidon toteutumisen kannalta alueella. Vielä tälläkään hetkellä nuorten kuulemisen toteutuminen ei ole nuorisolain hengen mukaista kaikkialla pääkaupunkiseudulla.

Keski-Uudenmaan selvitysalueella tulee kiinnittää erityistä huomiota nuorten toimivien nuorten kuulemisrakenteiden säilymiseen ja luomiseen mahdollisessa suurkunnassa. Ainakin pääkaupunkiseudun fuusioprosessi olisi raskas ja erilaiset järjestelmien uudistamis- ja palvelujen harmonisointikustannukset muodostuisivat suuriksi. Suurkunnan sisäistä päätöksentekoa vaikeuttaisivat sisäiset kunnanosa- ja osasto- ja osastointi.

Suurkunnissa demokratian etäännyttäminen sekä sen toimivuus ovat aitoja huolenaiheita, joihin tulee suhtautua asianmukaisella vakavuudella. Tämän mahdollisen mallin toteutuessa, kuntalaiset tulevat ottaa mukaan niin selvitys-, suunnittelu- kuin toteutusvaiheeseen, jotta uudelle kuntarakenteelle saataisiin mahdollisimman laaja legitimitetti.

Vahvat peruskunnat tai vaihtoehtoiset kuntarakenteet:

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto pitää vahvojen peruskuntien ja metropolihallinnon mallia selvityksessä mainittujen kriteerien perusteella yhtenä potentiaalisimmista. Pienemmissäkin kuntaliitoksissa tulee kiinnittää huomiota nuorten kuulemisen toteutumiseen niin liitosvaiheessa kuin uuden kunnan aloittaessa toimintansa.

Sopimusyhteistyö:

Suurkuntien muodostaminen olisi sisäisesti haastava ja pitkä prosessi, jonka aikana ei kyettäisi yhdessä keskittymään metropolialueen yhdyskuntarakenteen eheyttämishaasteisiin, joukkoliikenteen kehittämiseen ja sosiaalisen asuntotuotannon kehittämiseen. Suurkunnat olisivat niin erikokoisia, ettei keskeisenä haasteena pidetyn kansainvälisen kilpailukykyyn edistämiseen syntyisi yhteistä agenda, synergiaa eikä lisäarvoa.

Metropolihallinto

Metropolikaava, joka korvaa maakuntakaavan, koko kunnan kattavat yleiskaavat ja pääkaupunkiseudun yhteisen yleiskaavan, on Suomen Nuorisovaltuustojen Liiton mielestä hyvä. Sen vaikutukset saavat olla enintään nykyisen yleiskaavan vaikutukset. Asemakaavat ja osayleiskaavat pitää jäädä nykyisillä kunnilla. MAL -aiesopimus on pidettävä keinona metropolikaavan rinnalla, se ei ole metropolikaavan osa. Kuntien, Uudenmaan liiton ja Ely-keskuksen maankäytön suunnitteluresursseja tulee yhdistää.

Metropolialueen hallinnon järjestämisessä tulee tavoitteena olla seudun kilpailukykyyn sekä strategisten haasteiden ja ratkaisun kannalta sopiva ja tarkoituksenmukainen malli. Ratkaisun on tuotava lisäarvoa. Metropolihallinnolle annettavat tehtävät ja toimivalta vaikuttavat keskeisesti päätöksentekoon ja organisointiin.

HSL:n liikennejärjestelmäsunnittelu ja HSY:n seututieto tulee siirtää metropolihallintoon, mutta siihen ei pidä liittää HSL:n ja HSY:n palvelutoimintaa. Kuntien asuntotuotantoyhtiöiden yhdistäminen ei ole tarkoituksenmukaista. Esiselvityksessä jää epäselväksi, mitä työllisyysasioiden, maahanmuuttajien kotoutuksen, ICT:n ohjauksen sekä ruotsinkielisten

palvelujen siirrolla metropolihallintoon tavoitellaan. Vastuuta toisen asteen koulutuksesta ei tule antaa metropolihallinnolle.

Metropolikaavaa koskevan lain ja mahdollisesti tarvittavan metropolilain valmistelu olisi käynnistettävä heti.

Yhteenveto

Kaiken kaikkiaan Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto toivoo, että huomio metropolialueen kuntarakenteen muutoksessa suunnataan tuleviin metropolialueen asukkaisiin, nuoriin. On ensiarvoisen tärkeää, että he pääsevät mukaan suunnittelemaan ja toteuttamaan metropolialueen kunta- ja palvelurakenteen muutosta, jotta päätöksenteko näiltä osin täyttäisi myös nuorisolain hengen mukaisen kuulemisvelvoitteen.

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto katsoo, että koko metropolialueen nuorten kuulemismalli, nuorisovaltuusto, on vakinaistettava jokaiseen alueen kuntaan. Vaihtoehtoisesti puhtaan metropolivaltuuston toteutuessa nuorten riittävä edustus ko. hallinnon järjestämisessä tulee taata. Näin pystytään turvaamaan myös nuorten oikeusturvan toteutuminen heitä koskevassa päätöksenteossa.

Tämän päivän nuoret ovat tulevia metropolin asukkaita, palveluiden käyttäjiä ja kuntapäittäjiä. Heidän huomioimisensa selvityksen etenemisessä on oleellista, jotta päätöksenteko olisi aidosti oikeudenmukaista ja läpinäkyvää.

Helsingissä 21.5.2013

Santeri Lohi
puheenjohtaja
Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto – Nuva ry.